

BÖLCSESZDOKTORI ÉRTEKEZÉSEK

Csetri Lajos: *Az irodalom fejlődésének stílustörténeti koncepciója*

A dolgozat röviden foglalkozik a klasszikus stilisztika és retorika, valamint a modern nyelvtudomány stílusértelmezéseivel, majd az irodalomtudomány stílus-felfogásait vizsgálja. Ismertető jelleggel veszi sorra az egységes műstílus mint struktúra irodalomtudományi értékelésében és megragadásában uralkodó két szélsőséges felfogást: az esztétikai értékmérőként felfogott műstílust (Goethe, Volkelt, Walzel, Welck stb.), a deskriptív, értékeléstől mentes stílus- ill. struktúraleírást (Ingarden stb.) valamint az egyeztető álláspontokat (Fr. Kainz, Th. Meyer Greene, Focillon stb.). Majd a stílustörténeti kutatásokban használatos stílus kategóriákat az egységes műstílust széttörő és különböző aspektusból közelítő absztrakt stílus kategóriákként tárgyalva, sorra vizsgálja az egyéni, földrajzi, faji, politikai, valamint a műfaji stílus szakirodalmának problémáit. Legrészletesebben a korstílusok és a stílustipológia kérdéseivel foglalkozik, bírálja a szellemtörténet korstílus-felfogását, metafizikai korlénnyet konstruáló tendenciáit. Foglalkozik a periodizáció és a stílusváltás problémáival, majd az újabb stílustörténeti kutatások jellemző sajátosságait ismerteti röviden. Végül a magyar marxista stílustörténeti kutatások és elméleti viták problematikáját összegezi.

Fried István: *A szerb irodalom útja Magyarországon 1780—1841.*

A dolgozat a magyar-szerb kapcsolatoknak azt a hat évtizedes korszakát tárgyalja, amely mind a két nép számára a polgári átalakulás, a modern nemzetté válás folyamatának első szakaszát jelenti. E korszakon belül a szerző részletesen megrajzolja azt a társadalmi-történelmi hátteret, amely a kulturális-irodalmi érintkezés alapjául szolgált. Ismerteti a közvetítők, népszerűsítők munkásságát, kritikailag elemzi Vitkovics, Rummy Károly György, Székács József tevékenységét. Részletesen foglalkozik a szerb népköltési gyűjtemények, különösen Karadzić könyvének visszhangjával. Nagy figyelmet fordít az ún. „szerbus manier” elterjedésének körülményeire. Figyelemre méltó módon tárgyalja a magyar irodalmi népiesség és a szerb népköltészet összefüggéseit. Külön érdeme a szerzőnek, hogy a témakörben gyűjtött gazdag anyagát sokoldalúan, a közép-európai, sőt európai koncepcióban dolgozza több helyütt föl. A munka erősen támaszkodik ugyan a témához kapcsolódó monográfiákra (pl. a népiesség tárgyalásánál Horváth János ismert könyvére), de ilyen esetekben is — saját vizsgálódásai alapján — tovább árnyal már lezártak hittételeket.